

A. Jukić*

Fakultet kemijskog inženjerstva i tehnologije
Sveučilišta u Zagrebu
Marulićev trg 19, 10 000 Zagreb

Vitomir Šunjić, Krunoslav Kovačević

Organic Stereochemistry in Croatia and Prelog School

Nakladnici:

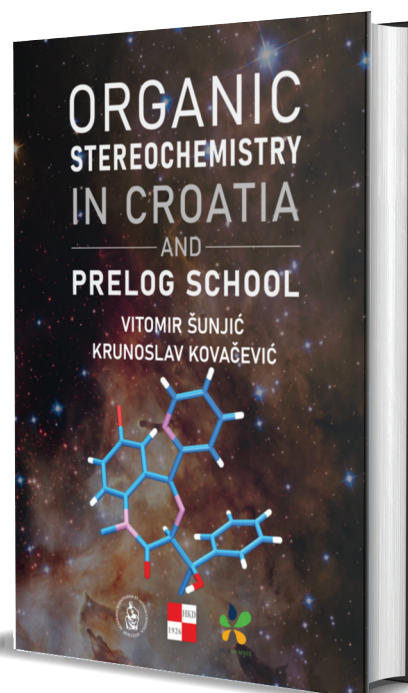
Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti,
Hrvatsko kemijsko društvo,
Fakultet kemijskog inženjerstva i tehnologije
Sveučilišta u Zagrebu

Urednik: Danijel Namjesnik; **Recenzenti:** Leo Klasinc, Mladen Žinić; **Lektori:** Joseph Edward Saluzzo, Martina Menzer Saluzzo; **Grafička priprema:** Danijel Namjesnik; **Dizajn naslovnice:** Andrea Usenik; **Tisak:** Denona d. o. o., Zagreb, 2020., broj stranica: 296; ISBN: 978-953-8334-00-9 (tiskano izdanje), ISBN: 978-953-8334-01-6 (pdf)
Otvoren pristup elektronskom izdanju knjige:
<https://prelog.hkd.hr/>

Nesretne okolnosti pojave novog korona virusa uz nedavni jak potres u Zagrebu nezasluženo su odgodile predstavljanje izvanredne i prestižne monografije akademika Vitomira Šunjića i dr. sc. Krunoslava Kovačevića naslova: **ORGANIC STEREOCHEMISTRY IN CROATIA AND PRELOG SCHOOL**. Knjiga je objavljena na engleskom jeziku u suizdavaštvu Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, Hrvatskog kemijskog društva i Fakulteta kemijskog inženjerstva i tehnologije Sveučilišta u Zagrebu, pod uredništvom dr. sc. Danijela Namjesnika. Recenzenti djela bili su naši poznati organski kemičari i akademici Leo Klasinc i Mladen Žinić.

Sadržajem knjige predstavljeni su znanstveni radovi iz šireg područja asimetrične organske sinteze, odnosno stereoselektivne sinteze i svojstava kiralnih, optički čistih spojeva koje su objavili hrvatski kemičari suradnici dobitnika Nobelove nagrade profesora Vladimira Preloga (1935. – 1941., Zavod za organsku kemiju Fakulteta kemijskog inženjerstva i tehnologije) ili od njega pozivani mladi znanstvenici na (poslije)doktorski studij na ETH Zürich u razdoblju od 1952. do 1988. godine. Takvih je znanstvenika bilo više od 30, kako iz akademskih tako i iz industrijskih sredina, a svi oni su radom postali kvalitativno prepoznatljiv i izvrsnošću istaknuti na nacionalnoj razini te se uspostavio i naziv *Prelogova škola* ili *Prelogova Zagrebačka škola*.

Jedan od ciljeva koji su si autori monografije postavili bio je istaknuti i povećati tu posebnu pojavu i prepoznatljivost i na međunarodnoj razini – hvalevrijedna namjera, budući da su postignuća sudionika *Prelogove škole* obimom i kvalitetom na ponos i Hrvatskoj, u kojoj su većinom ostvarena, i pripadajućoj struci, to jest znanstvenom području. Drugi istaknuti cilj autora bio je da projekt bude usmjeren prema društvenoj korisnosti i općem dobru te da se

knjiga ne prodaje, već da se podijeli ustanovama i istaknutim pojedincima imajući tu ponajprije na umu izvrsne studente i mlade znanstvenike, a da ukupni sadržaj knjige bude elektronički dostupan bez ograničenja. U tome su cilju također uspjeli, jer su uz početnu potporu izdavača, zahvaljujući vlastitom ugledu i vrijednosti projekta, osigurali potrebna sredstva od najznačajnijih predstavnika organske kemijske industrije, tvrtki Xellia d. o. o., Pliva Hrvatska d. o. o., Fidelta d. o. o., INA-Industrija nafte, d. d., kao i Odjela za kemiju Prirodoslovno-matematičkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Ministarstva znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske i Zaklade Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti.

U knjizi je sažeto prikazano oko 400 znanstvenih radova objavljenih od oko 230 autora iz Hrvatske, često u međunarodnoj suradnji. Obuhvaćeno je izdavačko razdoblje od 1960. do 2019. godine i preko 30 znanstveno-istraživačkih, akademskih i industrijskih projekata iz područja asimetrične sinteze i stereokemijskih svojstava kiralnih spojeva.

Sam sadržaj knjige podijeljen je u četiri glavne cjeline. U prvoj, uvodnoj, autori daju kratki pregled Prelogova znanstvenog doprinosa asimetričnoj sintezi te sažeto opisuju stanje i istraživanja

* Prof. dr. sc. Ante Jukić
e-pošta: ajukic@fkit.hr

organske kemije u Hrvatskoj prije i za vrijeme Prelogova rada. U sljedećih nekoliko obimnijih potpoglavlja autori daju pregled ranih stereoselektivnih sinteza prirodnih produkata i njihovih srodnika u Hrvatskoj te objavljenih radova u području osnovnih principa stereoselektivnih reakcija, enantioselektivnih procesa i njihove kinetičke kontrole. Svi predstavljeni doprinosi popraćeni su brojnim reakcijama i shemama mehanizama te drugim bitnim podatcima, a na kraju svakoga potpoglavlja je popis upotrijebljenih literaturnih izvora. Slijedi najveće poglavlje, *Asimetrične katalitičke reakcije*, s podcjelinama: *Asimetrična organometalo-katalitička hidrogenacija*, *Asimetrična organo-kataliza* i *Asimetrične biokatalitičke reakcije*. Nakon poglavlja s pregledom kiralnih separacija slijedi zadnje, u kojemu je dan pregled postignuća u području kiralnih molekularnih i supramolekularnih struktura, osobito važnim u sintezi i primjeni lijekova i farmaceutskoj kemijskoj industriji. Završno se navodi kazalo, vrlo koristan dodatak u ovoj sadržajem bogatoj knjizi.

Knjigu preporučujem svakom ozbiljnijem znanstveniku i stručnjaku iz našega i srodnih područja, a osobito organskim kemi-

čarima. Sadržaju su u prvom redu doprinijeli mnogi naši poznati znanstvenici i stručnjaci čiji su radovi i citirani, a ono što knjigu čini posebno uspješnom i vrijednom jest to da je ostvarena pod ravnanjem dvaju istaknutih autora akademika Vitomira Šunjića i dr. sc. Krunoslava Kovačevića, koji su u nju ugradili svoje iskustvo i znanje. Obojica su diplomirala na Fakultetu kemijskog inženjersva i tehnologije, radili i surađivali s nobelovcem Prelogom na ETH-u i ostvarili značajne karijere u organskoj kemiji, akademskoj i u gospodarstvu. Među ostalim, akademik Šunjić objavio je 240 znanstvenih radova s više od 3300 citata, više od 40 patenata i pet knjiga, a za znanstveno-istraživački rad na akademskim ustanovama i u gospodarstvu nagrađen je prestižnim nacionalnim nagradama. Dr. Kovačević je suautor deset knjiga i poglavlja u knjigama te 12 patenata sa zapaženim radom u Plivinu istraživačkom institutu. Stoga autorima čestitam što su uspješno završili ovaj ambiciozan i opsežan projekt te se nadam da će mjerodavna tijela koja ocjenjuju i dodjeljuju nagrade za istaknute izdavačke pothvate u Hrvatskoj prepoznati vrijednost ove monografije i da ćemo o njoj još čuti u drugim našim javnim i stručnim glasilima.

NOVO!

Tatjana Gazivoda Kraljević, Marijana Hranjec
**OSNOVE KEMIJE
 HETEROCIKLIČKIH SPOJEVA**

Ocijena udžbenika je **200,00 kn** (PDV uključen).
 Narudžbe se primaju telefonom (095/9060-959) ili
 elektroničkom poštom (hdki@hdki.hr)

Studenti ostvaruju 50 % popusta uz predočenje indeksa, a članovi Društva 20 %.

USKORO!

Stanislav Kurajica
**RENDGENSKA DIFRAKCIJA
 NA PRAHU**

studeni, 2020.